

СПОМЕНИ

за моя дядо

Тодор Шотилов

© Гина Абрашева, автор, 2008 г.
© Людмил Веселинов, художник, 2008 г.
© Книгоиздателска къща „Труд“, 2008 г.

ISBN 978-954-528-854-8

Гина Абрашева

СПОМЕНИ

*за моя дядо
Тодор Шотиров*

КНИГОИЗДАТЕЛСКА КЪЩА **trud**
СОФИЯ, 2008

Във връзка с проучване дейността на Тодор Шотилов изказвам своята голяма благодарност на:

Нели Петрова – директор на ТДДА, Пловдив

Венета Ганева – НБ „Иван Вазов“, Пловдив

Христо Иванов – архив Исторически музей, Пловдив

Ангел Кръстев – бивш уредник в музея, Асеновград

Село Павелско е разположено в Средните Родопи. Води началото си от древността. По външен вид, архитектура и бит по нищо не се различава от другите села. Но дълбоко в сърцата на павелци има нещо светло, духовно, което ги отличава от другите. През всичките етапи на неговото развитие в село Павелско се раждат хора, които усещат големите задачи на времето и с жертвоготовност ги приемат и изпълняват.

Тук още по време на османското владичество се чува първият камбанен звън (1834). Построен е нов черковен храм. В остра борба с османските поробители родолюбивият павелчанин извоюва своята национална (черковна) независимост, защитава българския дух.

Стремежът му към духовно извисяване довежда до откриване на българско училище още през 1832 г. Бедните павелчани не щадят усилия да съберат грошове от своите съселани и да осигурят най-големи заплати за учители на своите деца. Те добре разбират ролята на учителя за израстването на личността.

През 1854 г. в село Павелско е назначен за даскал Васил Николов Аврамов от село Горно Дерекьой (Момчиловци) с най-високата по онова време в Среднородопието заплата от 1200 гроша годишно. Същата заплата получава учителят възрожденец Йоаким Груев, който през 1849 г. учи копривщенските деца. Само след две години заплатата на Васил Аврамов е 2000 гроша¹.

През 1886 г. населението от село Павелско изпраща първия народен представител от Родопите – Димитър Ма-

ринов Бялев (Бялиолу) в Третото народно събрание във Велико Търново да участва в сътворяването на законите за изграждане на новата българска държава.

Димитър Бялев е добре известен на хората от Долен Рупчос със себеотрицанието си да служи на своя народ и с възрожденските си идеи. Посреща възторжено руските освободители през 1878 г. и предоставя дома си за щаб на руските войски в Родопите за повече от година.

След Освобождението като кмет на селото е инициатор за изграждане на Читалищно настоятелство – 6 декември 1880 г., което сам оглавява.

„С помощта на румелийските си приятели Захари Стоянов, Христо Търнев, Т. Гатев, Иван Андонов и Иван Арабаджията допринася за откриване на околийско трикласно училище в село Павелско (1883–1885).“²

Затова хората от Долен Рупчос с радост и възторг го изпращат да ги представя в най-високия форум на държавата – Третото велико народно събрание, открито на 19 октомври 1886 г.

По ирония на съдбата пак село Павелско става първото селище в Средните Родопи, където се зараждат новите социалистически идеи, проникнали в България в края на XIX в.

Тук, в село Павелско, на 13 ноември 1911 г. е запален факелът на борбата за демокрация и социална справедливост. Изградена е първата социалистическа група на БРСДП в Средните Родопи от Тодор Георгиев Шотилов.

Тодор Георгиев Шотилов произхожда от селско семейство, чиито корени трябва да се търсят в рода Аролски.

Г. Абрашева

Родови корени и детство на Тодор Шотилов

Прадядото на Тодор Георгиев Шотилов се казва Ангелия Аролски. Бил е заможен човек, освен земя има и доста овце и кози. Зимно време стадата му презимуват в Беломорска Тракия за по-евтино изхранване, а напролет се връщат в Родопите. Синът му Янко Аролски се занимава и с търговия на риба, която докарва от Бяло море и превозва във вътрешността на страната.

Янко Аролски (Шотилов) има трима синове: Георги Янков Шотилов (бащата на Тодор Шотилов), Васил Янков Шотилов (дядото на Васил Шотилов), Апостол Янков Шотилов (бащата на Вана Щърбюска). След време братята обедняват, загубват голяма част от имота си и започват да се занимават с кираджийство – прекупуват и препродават кози, които докарват от остров Тасос. Те били без рога (шути кози), откъдето идва и названието на фамилията Шотилови.

Родът Шотилови е много задружен. Занимава се и с колективно зидарство. Ангажира строителни обекти в селата около Пловдив и осигурява работа на всички членове от рода. В трудни моменти – болести или смърт, поема грижата на пострадалото семейство до неговото съвземане.

Майката на Тодор Шотилов произхожда от рода Кацаревци. Умира много млада, когато дядо ми Тодор Шотилов е на девет години. Но дълбоко в сърцето си той съхранява нейния образ и с голяма обич и умиление говори за нея.

Тодор Георгиев Шотилов е роден на 13.03.1877 г. в семейство на многодетни родители, които имат 12 деца, но остават живи само шест – Ангел, Апостол, Тодор, Христо, Иван и Петра. Другите умират в детска възраст поради лоши